

Ytan har talrika hål och ojämnheter, som ha uppkommit genom vittring. Men själva ristningen är djup och väl bevarad. På mitten finns ett kors av georgstyp och ett bomärke. Den korta inskriften står utefter stenens vänstra sida. Den är omgiven av två raka ramlinjer. Dessa börja omedelbart vid första runan men fortsätta nedåt ett gott stycke (c:a 20 cm) efter inskriftens slut. De ha tydligen blivit upplinjerade på ett ungefär, och ristaren har därvid tagit till för mycket.

Inskrift:

olafer : robberñ : ārua
5 10 15

»Olav från Robbenarve.»

Till läsningen: 5 **e** är tydligt stunget med en djup prick. Detsamma gäller om 11 **e**. Nedersta delen av bistaven i 6 **r** har varit grunt huggen (eller kanske icke alls); nu helt borta. Liknande 12 och 14 **r**. Bistavens övre stapel i 12 **r** är helt borta; ytan är här genom vittring mycket gropig. Mellanstapeln och övre delen av nedre stapeln äro tämligen tydliga. Jämförelse med 6 och 14 **r** gör det fullt klart, att r. 12 har varit **r**, icke **n**.

Ekdahl: 12 **n**. Likaså Carl Säve. v. Friesen är tveksam, huruvida r. 12 skall läsas som **r** eller **n**. Märkligt är att tveksamheten gäller i ett fall, då man språkligt kan tänka sig bådadera. *Robbiern* (*Robbern*) är det ursprungliga, men assimilation *rn* > *nn* har inträtt i gotländskt talspråk i dylika fall. *Robbenn* kan sålunda ha varit en medeltida form.

Robbenarve är namn på en gård i Garda sn, omkring 3 km N om kyrkan.

Om namnet *Olafr* Olav se G 8. Om uttrycket *Olafr Robbenarva* se G 78.

Kyrkoinventarium 1830: »På Kyrkogården finnas väl många Likstenar, af hvilka flere äro utan, och flere åter hafva inscriptioner ... Warandes på nyssnämde enda Liksten inskriften som omgifvet dess sidor, till det mästa af tidens magt utplånad; Blott följande signaturer äro ännu kvar på en sida: **lafik robbinarua**.»

L. Cedergren: »På kyrkogården finnes blott en enda Grafsten med runskrift som af tidens åvärkan blifvit utplånade.»

107. Garda kyrka.

Pl. 53.

Litteratur: P. A. Säve, *Reseberättelse* 1864 (ATA), s. 247, Gotland 1864 (hs S 40 n i UUB), s. 127; C. Säve, *Brev till P. A. Säve* den 11/9 1864 (hs R 623: 5 i UUB, s. 634); O. v. Friesen, *Anteckningar* 1923 (UUB).

Runristningar i kyrkans kalkrappning. De finnas i tornkammaren.

a) I västportalens smyg på norra sidan, 0,47 m Ö om portalens innerkant, 1,65 m ovanför golvet. Mellersta raden har en bredd av 46 cm. Runorna äro c:a 5 cm höga.

Tre rader av runor ristade i murbruket.

galda · kirk ... - n āf o - om : kirk - - a
5 10 15 20

ōk þar hava uarit magir perästär
25 30 35 40 45

b - dan fyr nikulasa sial
50 55 60 65

längre ned: - - - ou : ulufs

»Garda kyrka ... [en] av våra kyrkor. Och där hava varit många präster. Bedjen för Nikulas' själ.»

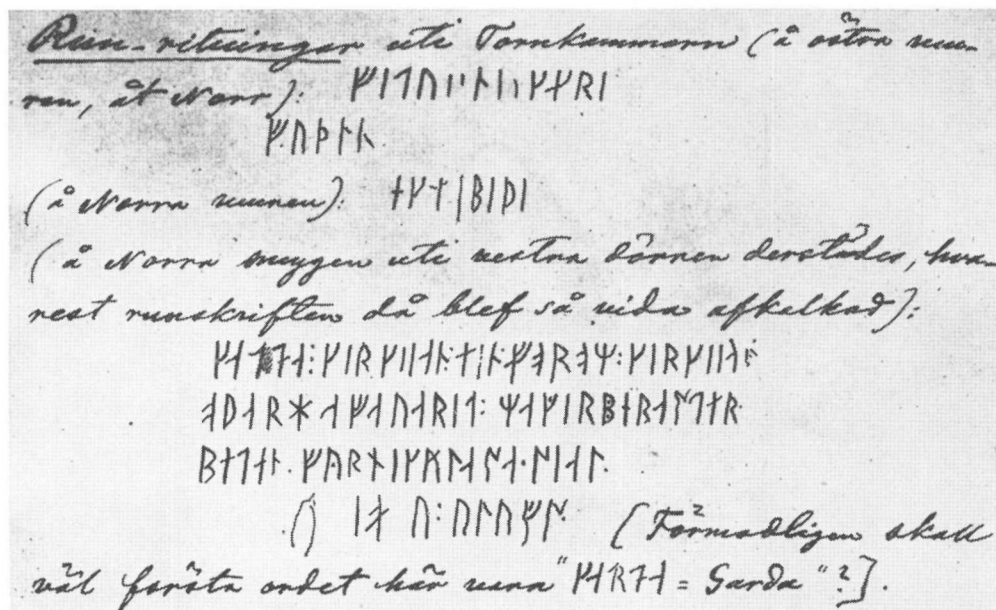

Fig. 93. G 107: c, b, a (uppiifrån räknat). Garda kyrka. Efter teckning av P. A. Säve i Reseberättelse 1864.

Till läsningen: De tre översta raderna börja t. v. vid samma lodlinje. I **g** är tydligt stunget; likaså **4 d**. R. 3 har bistav t. v. men är säkert **l**; **r** är uteslutet. 8–9 **rk** är svagt. Därefter ha följt 4 à 5 runor, som ej kunna läsas. Den sista (r. 11) är säkert **n**. 12 **af**: **a**-bistaven skymtar svagt. R. 14 liknar snarast ett **k** (**g**), men även **r** är möjligt. R. 15 kan vara **o**, men ena bistaven är svag. 17–20 **kirk** är säkert. Därefter 3 huvudstavar, svagt. Hela andra raden (r. 24–49) är tämligen tydlig. Bistavarna i 24 **ok** äro svaga, men sannolika. Stungna äro 30 **v**, 39 **g**, 42 **p**, 43 **e**. Mellersta delen av r. 51 försvinner i en stor grop; om den har varit **i**, **e** eller **a** kan ej avgöras. 52 **d** är oklar; men i varje fall icke **p**. **a**-bistaven i 53 **a** är rätt tydlig (kanske har dock **e** avsetts?). **n**-bistaven i r. 54 svag. 56 **y** är sannolikt stunget. Återstoden (r. 58–69) är rätt tydlig.

P. A. Säve (1864): **galda : kirk -- an : ain af orom : kirk --- o þar hafa uarit : magir perastär batan fyr nikulasa sial ... - ou : ulufs.**

Sannolikt har Nikulas varit sockenpräst vid Garda kyrka.

Om mansnamnet *Nikulas* se G 11; om genitiven på *-ar* se G 60.

Sockennamnet Garda förekommer även i inskriften G 114 Ardre: **i: karpum.**

b) Norra väggen, 1,38 m ovanför golvet, 1,13 m från tornkammarens nordöstra hörn. Ristning (19 × 11 cm) i murbruket, sannolikt delvis täckt av kalkputs. Delvis runor; någon mening kan man icke finna:

- kk - biþ -

c) Östra väggen, N om ingången till kyrkan, 0,28 m N om ingångsbågens norra kant, 1,44 m över golvet. Två rader runor, delvis dolda av kalkputs. Endast enstaka runor kunna läsas. P. A. Säves uppfattning av runorna framgår av fig. 93.

